buvusi 4,3–5,5 m ilgio, 3,6 m pločio. R ir V sienos 70 cm pločio, išlikusios iki 0,7–2 m ir 0,8–1,5 m aukščio atitinkamai. Š siena 40 cm pločio, 70 cm aukščio. P siena 40 cm pločio, išlikusi iki 2 m aukščio. Visos sienos sumūrytos iš rausvų ir raudonų 31–33x15,5–16x6–7 m dydžio pirminio ir antrinio panaudojimo plytų su skersinėmis ir išilginėmis braukomis, skaldytų ir neskaldytų įvairaus dydžio akmenų, rištų molio skiediniu. Grindys grįstos netašytais akmenimis, jos yra H_{abs} 130,26 m lygyje.

M3 (3 pav.) atidengtas 8 m į V nuo pamatų liekanų M2. Dalinai išlikę 3 sienų pamatinių dalių fragmentai. Buvusio pastato Š pamatų dalis neišlikusi – ji sugriauta XX a. II pusėje tiesiant požeminius inžinerinius tinklus. Bendras išlikusių pamatų liekanų dydis 8,8x5,3 m. Maksimalus liekanų aukštis 1,25 m. P dalyje atidengta stipriai apardyta laiptinė, kurios dalis sugriauta XX a. tiesiant požeminius inžinerinius tinklus. Pats pastato pamatas mūrytas naudojant gelsvas ir rausvas 29x15x7,5 cm dydžio plytas su išilginėmis pirštų braukomis bei netašytus akmenis, tarpusavyje rišant biriu, rupiu kalkių skiediniu. Laiptinės V siena ir įėjimas į mažą (apie 2x1,3 m dydžio) patalpą, buvusią šalia laiptinės, buvo su remonto žymėmis – dalis plytų rišta kalkių skiediniu. Netašytais akmenimis grįstos grindys atidengtos ties H_{abs} 130,43 m. Atidengtos ūkinės paskirties pastatų liekanos M2 ir M3 pagal užpylime, virš ir jų lygmenyje buvusiame sluoksnyje aptiktus radinius datuojamos XVII a. II puse.

Subačiaus St. 26

In 2017, an investigation (3242 m^2 surveyed, 549 m^2 excavated) was conducted on the plot at Subačiaus St. 26, Vilnius (Fig.1). A late 16th–17th-century cultural horizon was excavated from a depth of 1–1.5 m in the N part of the plot. A continuation of the 17th-century fieldstone paved street was unearthed at a depth of 1.2–2 m. Natural yellow sand was reached at a depth of 1.5–2.5 m. Late 16th-century storage pits up to 2 m deep were excavated in it. A late 16th–17th-century cultural horizon with storage pit sunk into the natural soil was discovered from a depth 1 m in the S part of the plot. Wooden utility structures, a stone paved floor, and the remains of three masonry walls and foundations from single-floor utility buildings that had been discovered in 2015 were completely uncovered (Figs. 2, 3).



3 pav. M3 bendras vaizdas iš Š. J. Dobeikienės nuotr.
Fig. 3. General view of wall M3, as seen from the N.

Vytautas Vingis

Šv. Mikalojaus gatvė 9

2017 m. spalio – 2018 m. balandžio mėnesiais buvo atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai Vilniuje, sklype Šv. Mikalojaus g. 9. Ištirtas 301 m^2 plotas. Anksčiau sklypas tyrinėtas 3 kartus. 2001 m. tyrimus vykdė V. Daminaitis. Nors tyrimų ataskaitoje nurodoma, kad tirtas 48 m^2 plotas, tačiau mechanizuotai buvo iškasta kur





1 pav. XVI a. mūrinis rūsys iš P. V. Vingio nuotr.

Fig. 1. A 16th-century masonry cellar, as seen from the S.

2 pav. XVII a. mūrinis pamatas iš PV. V. Vingio nuotr.

Fig. 2. A 17th-century masonry foundation, as seen from the SW.

kas daugiau. Tyrimų metu fiksuoto kultūrinio sluoksnio storis siekė 2–3,8 m. Kasinėjant rasta XV–XVII a. buitinių keraminių indų, koklių fragmentų. Ploto Š dalyje atidengtos XVI a. pastato ir XVIII–XIX a. jo priestatų liekanos (*LIIR*, f. 1, b. 3806). 2007–2008 m. 290 m^2 ploto sklypą ištyrė T. Poška. Tyrimų metu aptiktos ūkinės duobės, datuojamos XVI–XVII a., rasta mūro fragmentų (*ATL 2007 metais*, 2008, p. 422–423). 2014 m. L. Kvizikevičius sklype Lydos g. 5 ištyrė 54 m^2 plotą, aptiko 2,7–2,8 m storio kultūrinį sluoksnį. (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 428–432).

2017 m. tyrimai sklype vyko 3 etapais. Pirmajame etape natūroje lokalizuotos ir atidengtos ankstesniais tyrimų metais aptiktos

mūrinės struktūros. Palei sklypo Š–ŠR ribą fiksuoti mūriniai pamatai, datuojami nuo XVI iki XVIII a. (1, 2 pav.) Vietose, kur nerasta mūrinių pamatų, fiksuota sluoksnių stratigrafija: Š dalis – 25–30 cm niveliacinio smėlio sluoksnis, 70–85 cm storio maišytos juodos žemės sluoksnis; V dalis – 1–1,5 m maišyta pilka žemė su XX–XXI a. statybinėmis atliekomis. Pirmajame tyrimų etape sklypo Š–ŠR dalyje, greta XVII a. datuojamų mūrinių pamatų ištirta viena 24 m^2 dydžio perkasa. Joje aptikta buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų, datuojamų XVII–XVIII a. Taip pat sklypo ŠR dalyje rastas akmeninis medinio pastato pamatas (?) (architekto R. Zilinsko informacija) be rišamosios medžiagos.

Antruoju etapu tyrinėta visame sklype. Fiksuoti sluoksniai suformuoti anksčiau sklype vykdant archeologinius tyrimus bei statant šiluminę trasą (XX a. II pusėje). Visame sklype rastos tik kelios vietos, kur aptikta ankstesnių, XVII–XVIII a. datuojamų radinių. Taip pat nesuardyti sluoksniai fiksuoti greta XVI a. mūrinio rūsio (pamato įkasimo sluoksnis). Šiame etape aptikta XVI a. mūrinio rūsio P siena ir laiptinė (3 pav.).



3 pav. XVI a. mūrinio rūsio laiptinė iš Š. V. Vingio nuotr.

Fig. 3. 16th-century masonry cellar stairs, as seen from the N.



4 pav. XVI a. mūrinis rūsys. V. Vingio nuotr.

Fig. 4. A 16th-century masonry cellar.

Trečiajame tyrimų etape iki projektinio gylio išvalyta XVI a. mūrinio rūsio vidinė patalpa. Visame mūrinio rūsio plote aptikti permaišyti sluoksniai, kurie greičiausiai suformuoti statant šiluminę trasą (XX a. II pusėje) bei laikotarpiu, kai sklypas buvo apleistas (XXI a.) ir virtęs landyne. Išvalius rūsį (4 pav.) – pasiekus projektines apimtis, tyrimai baigti. Kadangi tyrimai dėl saugumo nevykdyti iki įžemio, pasiekus projektinį gylį, ištirti keli kasiniai, siekiant nustatyti atidengto XVI a. pastato pamato storį ir pamato įkasimo sluoksnio datavimą. Ištyrus kasinius nustatyta, kad mūriniai pamatai maždaug nuo 2,8 m gylio nuo žemės paviršiaus laikosi ant akmenų, nesurištų jokiu skiediniu. Sluoksnis, esantis šalia mūrinio pamato, datuojamas XVI–XVII a. Atidengta 10,3 m ilgio, 6,4 m pločio XVI a. mūrinio rūsio patalpa (4 pav.).

St Mikalojaus St. 9

During 2017–2018, an excavation (a total of 301 m^2) and survey were conducted at St Mikalojaus St. 9, Vilnius Old Town. 16th–21st-century layers were recorded during the investigation. Masonry walls dating to the 16th–18th centuries were found along the plot's N–NE boundary (Figs. 1, 2). A 16th-century masonry cellar was discovered in the N part of the plot (Figs. 3, 4).

Pavel Vutkin

Bokšto gatvės 10D, 14 tyrimai 2016 m.

2016 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrimai Vilniuje, Bokšto g. 10D, 14. Inžinerinių tinklų vietose ištirti 4 šurfai (bendro 14,75 m^2 dydžio) ir 3 perkasos (bendro 255,4 m^2 dydžio). Visas tirtas plotas siekė 270,15 m^2. Tirtas sklypas patenka į Vilniaus senamiesčio 44 kvartalo teritoriją ir yra prie pat buvusios miesto gynybinės sienos. Pirmą kartą mūriniai pastatai šiame sklype paminėti 1589 m. Jie nemažai nukentėjo per 1655–1660 m. karus. Žinoma, jog 1666 m. tirtame sklype stovėjo du mūriniai pastatai, smarkiai nukentėję 1748–1749 m. gaisrų metu. Jie greitai atstatyti, tačiau iki XVIII a. pabaigos buvo visiškai apleisti. XVIII a. pabaigoje – XIX a. viduryje vykdytos kelios pastatų rekonstrukcijos. 1942 m. namas, buvęs prie Bokšto gatvės, nugriautas, palikta tik jo frontinė gotikinė siena. Po karo sklype įrengta slėptuvė.

1983 m. Bokšto g. 10 žvalgymus vykdė G. Vaitkevičius (*LIIR*, f. 1, b. 1112). Nustatyta, jog į Š nuo sklype buvusios slėptuvės sluoksniai iki 2,5 m gylio visiškai suardyti. Toliau nuo slėptuvės susidaręs iki 2 m storio XIX–XX a. sluoksnis. 1999 m. tyrinėjo A. Vaicekauskas (*ATL 1998 ir 1999 metais*, 2000, p. 474–476), 2012 m. – L. Girlevičius (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 463–465), 2015 m. – P. Vutkinas (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 385–389). 2014 m. L. Girlevičius žvalgė tarybiniu laikotarpiu sklype įrengtos slėptuvės demontavimo darbų metu (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 629, nr. 283). Žvalgytas 500 m^2 dydžio plotas, kuriame įsigilinta iki 4 m gylio, fiksuoti tik suardyti sluoksniai. 2015 m. S. Rutkovskis tame pačiame sklype žvalgė apie 930 m^2 dydžio plotą, fiksavo XX a. suformuotus sluoksnius. Archeologiškai vertingas XVII a. kultūrinis sluoksnis aptiktas tik sklypo ŠR dalyje, į Š nuo formuojamo įvažiavimo (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 629, nr. 282).

2016 m. tyrimų metu nustatyta, jog pirminis sklypo reljefas staigiai žemėjo R kryptimi – šioje vietoje buvusi Vilnios upės terasa su itin stačiu šlaitu, dėl ko įžemis pasiekiamas labai skirtingame aukštyje (nuo H_{abs} 101,70 m iki